

తాళ్లపూడి వాస్తవ్యులు

బ్ర॥శ్రీ యేలూరిపాటి రామభస్మ చయనులుగారచే

స వ రి ల ప బ డి స ది.

ఏ లూ రు,

శ్రీ నీతారామాంజనేయ ముగ్రాత్మరశాలయందు

మ. ద్వి ల ప బ డి రెండు.

[కొప్పేరైలు.]

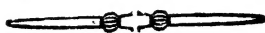
1939.

రాఘవ శతకము.

ద్వగిరాల రామదాసుచే

రచియింపబడి

శ్రీ రాఘవశతకము.

కృతిప్రశంస.

క॥ ఆర్యజన వినుత ఘనగుణ

ధుర్యుడు మునిలోకసన్ను ♦ తుండు, వరతపో

వీర్యుడవార్యుడు పారా

శర్యుడు, గోత్రక్షిగా నె ♦ సంగు ధరిత్రినే ॥

సీ॥ ఆతని గోత్రంబు ♦ లో నారువేల నియోగను

లంచున మగ్గిరా ♦ లాన్వయంబు

నందు శస్త్రంబయ్యె ♦ నందున శంభయ్యె

మూలపురుషుడు సు ♦ పూజ్యుడయ్యె

నతడు సీతారామ ♦ యూర్యునిగనె నాతఁ

ఉన్నట్టనకుఁ బ్రసా ♦ దాఖ్యుఁగాంచె

నతడు సీతారామ ♦ యాభిధు రామదా

సునుగాంచె బ్రేమంపు ♦ సూనులుగను

గీ॥ నందు రెండవవాడైనె ♦ యలరునేను

శరముభక్తి నీశతకము ♦ ఖంబునందు

సంస్కరించెదఁ దండ్రి బ్రీ ♦ సాదరాయ

మఁత్రీ నుత్తమలోక స ♦ న్నార్హునిగను ॥

చ॥ వరపితృభక్తిగల్గుట చి ♦ వంబున భూమిని గీర్తిగన్న, దా

శరధి, కృతిప్రభుండగుట ♦ చాలును మేలొనరింపఁగాఁ గృతీ

శ్వర పితృభక్తిజూప నిదె ♦ జ్ఞాపకమైతగ, దండ్రి ముందుగా

స్మరణముజేతు రాఘవ చరి ♦ సావమునందఁ బ్రసాదరాయనిన్ ॥

గ్రంథకర్త :
కె. శే. దుగ్గిరాల రామదాసు.

శ్రీ

రాఘవ ర త్త క ము.

మ॥ శ్రీరాజానాడియు చారమునగలది ♦ రాజ్యానందాధిపా
కవసుబుల్ రచియి నెనెడి, పురుషులది ♦ రాజ్యానందాధిపా
స్తవముల్ ప్రోలుబ్రుయ్య నా పాపహా ♦ ఆత్మవిద్యరత్నబులన్
భవనాశిలను కొని, దీక్షింపగల ♦ వాక్యము సేయ రాఘవా॥ 1

మ॥ ఉదయంగారయు సునీలగురుని ♦ యుక్తహతం తీయుదున్
సరియును మునుగలగు సునీలని ♦ సాక్షి శ్రేష్ఠునినోరు నా
హృది మూల నియు సునీలని ముని ♦ రాజ్యానందాధిపా
సరియొనెడి మునుగలగు సునీలని ♦ రాజ్యానందాధిపా రాఘవా॥ 2

ఉ॥ వ్యాకరణమునగలది ♦ రాజ్యానందాధిపా
స్థానమునగలది ♦ రాజ్యానందాధిపా
స్తానమునగలది ♦ రాజ్యానందాధిపా
ద్యాకరణమునగలది ♦ రాజ్యానందాధిపా రాఘవా॥ 3

ఉ॥ ఊయెల మునుగలది ♦ రాజ్యానందాధిపా
వ్యాకరణమునగలది ♦ రాజ్యానందాధిపా
యోగమునగలది ♦ రాజ్యానందాధిపా
నీయెడ భక్తిలేక ఘటి ♦ యోగమునగలది రాఘవా॥ 4

మ॥ కలహాగారినిని సునీలని ♦ రాజ్యానందాధిపా
గలయో మాయయు సన్నుతిని సచటం ♦ గాస్పానందాధిపా
తలవన్ నిను విచిత్రని సన్నుతిని ♦ త్రిపేను సన్నుతిని
వలపున్ దీర్పగలముని సన్నుతిని ♦ పాస్పానందాధిపా రాఘవా॥ 5

మ॥ తెలవారంగను నిద్రమేల్కొనుచు నో ♦ దేదీప్య చివ్యాత్మకా
పలుమూర్తునిను బ్రస్తుతించెదను నా ♦ భావంబునన్ శ్రీహరి
యలుకం జెందుట న్యాయమానె కృప నీ ♦ వత్సంతముంగాచి, యే
కలుషాత్ముల్ గడు దూరకుండ నిరస ♦ న్నాపాడుమో రాఘవా॥6

చ॥ సకల గుణాభిరామ సిను ♦ సంస్తవ మెంతనిజేతురామ, నా
సకలము నీవెగాన మతి ♦ సంశయమన్నది లేదురామ ! న
న్వికలత జెందనీకు నిను ♦ వేడితి జానకిరామ భక్తుడన్
సకల మెఱింగి ముక్తినిడి ♦ పాకుము న న్ననురక్తి రాఘవా॥ 7

మ॥ జననంబొందినదాది నీజగతి న ♦ జ్ఞానాంధకారంబునం
గనులంగానక యన్నవాడ జనకా ♦ గావింపు సుజ్ఞానిగన్
ధనధాన్యంబులఁ గోరనయ్య మతి నీ ♦ ధ్యానం బడెల్లప్పుడున్
ఘనమంచుం దగఁజేయుచుంటిగద న ♦ న్నాపాడుమో రాఘవా॥ 8

మ॥ అవనింబుల్బెడు జీవకోటికిల నీ ♦ వాధారభూతుండ వీ
భువినిన్ భక్తులు ముక్తి నొందఁగను ము ♦ న్నూషింతుస్తోత్రాలతో
అవతారంబులదాల్చు చిన్మయుండ వీ ♦ వాద్యంత శూన్యండ వీ
వ్రవినంగూడదె నాదు విన్నపములన్ ♦ బుణ్యాత్మ శ్రీరాఘవా॥9

మ॥ భయమొక్కింతయులేదు భావమున ని ♦ న్నాబ్ధింతునేవేళ, నీ
దయయున్నంగద దక్కునేదియును నా ♦ దారిద్ర్యమునాబ్బు, సం
శయమే నామదిలేదు నిక్కముగ నీ ♦ శాంతస్వభావంబునన్
దయజూడం గనఁగోరు భక్తుడను నీ ♦ దాసుండనో రాఘవా॥10

ఉ॥ ఎంతగ గట్టుకొన్న మన ♦ సెప్పుడు చింతలఁ గుంగుచుండ, నే
చింతలఁ ద్రోయకయ్య నను ♦ జిక్కులనెట్టకు భక్తరక్షణ
భ్రాంతియెలేదు వేరిక ప ♦ రాత్పర నీవయి భ్రాంతిదక్క, నే
నెంతయుఁ గోరుచుంటిదయ యెనికఁ ♦ గోర న్నెదె న రాఘవా॥ 11

ఉ॥ జీవ మశ్వశ్చితంబెగద ♦ జీవముపైనిగ నాశవట్టిదే
జీవముదాల్చు కాయమును ♦ జీకును బొందు నొకప్పు డెప్పుడో
జీవము కాయమున్దలవ శీఁ ♦ హృదయేశ్వర దేవదేవ న౯
గావగరావ సేవకుని గావ ♦ విదేల వరాలరాఘవా॥ 12

చ॥ బలముజనించు నిన్ను మది ♦ బ్రార్థనజేయ మహాబలాధ్యనీ
బలము నెఱుంగఁజాల నను ♦ బాలనజేయుము భక్తలోల యే
కలిమియుఁ గోరజాల యిక ♦ గాలమువృద్ధముజేయఁజాల న
న్నిల కరుణాలవాల దయ ♦ నేలవిదేల విలాస రాఘవా॥ 13

ఉ॥ రావణరాక్షసారి రణ ♦ రంగగభీర రమామనోహరా
పావన రామనామ సమ ♦ భావనిరూపణ భారమైతినే
దేవ జడుండఁ బుత్రుండను ♦ దివ్యసుభవ్య కృపాకరుండవై
రావ బిరానబోస నను ♦ రామ నమస్కృతులివ్వె రాఘవా॥ 14

చ॥ సకల పురాణవేదములు సాక్షి ♦ మహాద్భుత త్వచ్చరిత్రీ కో
యకలుష మానసుండ మఱి ♦ యూర్ధ్వలపాలితి దీనరక్షకా
సకలము నీవెఱుంగుదువు ♦ సారసనేత్రీ పురాణపూరుషా
వికలుండనో శుభాంగ నను ♦ బ్రేమ గనుగొనుమయ్య రాఘవా॥ 15

చ॥ సనకసనదనాది ముని ♦ సంస్తుతులంగిన శాంతమూర్తిలో
గనలక తండ్రియాజ్ఞగొని ♦ కాసల కేగిన రామమూర్తి, నే
గనుగొనలేను దానుడను ♦ కారణమేటికిఁ గానరావు నా
తనివినిదీరునట్లుగను ♦ దర్శనమియవెనాకు రాఘవా॥ 16

ఉ॥ వట్టిది మట్టిదేహమునఁ ♦ బట్టి భ్రమ లైగ బ్రోనంతనే
దిట్ట మదెట్టుతాను గనఁ ♦ దీరగభీరునిఁ జెట్టబట్టి యే
పట్టుగ నెట్టుకొన్నమరి ♦ పట్టును దిట్టముగాని యెట్టెటో
గిట్టెడి గుర్రెఱింగినిను ♦ గీర్తనజేయుచునుంటి రాఘవా॥ 17

మ॥ పరమానందము డెందమందలమ భూ ♦ భారంబు నీవార్చుచో
తరమే తత్ప్రజ సంతసంబు దెలుపం ♦ దార్కాణమేలేక, యీ
ధరణినిల్చె శదాదినేటికిని నీ ♦ ధర్మంపు కీర్తి ప్రభల్
స్థిరమైనెల్లు నఖండకాంతిఁ దలతున్ ♦ దివ్యంబుగా రాఘవా॥ 18

మ॥ భగవంతుండవు నీవె నాకు మఱి నా ♦ భాగ్యంబదెట్లున్నదో
జగదీశా పరమేశ నాశమిడు నా ♦ శాపాశ బంధంబులన్
మొగమోటం గడుఁజిక్కికుండఁగనవన్ ♦ మోక్షార్హుగాఁజేయుమా
పగయా దాగుడుమూతలింక భరియిం ♦ పంజాలనో రాఘవా॥ 19

మ॥ ఇనవంశంబునబుట్టి పోదెగిను, నా ♦ యిత్వాకువంశాగ్రిణీ
ఘనమా శంభునికార్కుకింబు సభలోఁ ♦ గాఠిన్యమేలేక, య
జ్ఞనకత్నాపతి సంతసించఁ బరరా ♦ జశ్రేణి హీఁజెంద మా
జననిన్ సీతను బెండ్లియాడితివి ప్ర ♦ జ్ఞానాంద్ర శ్రీరాఘవా॥ 20

చ॥ మునుల మహానుమోద మోకి ♦ మూలను విఘ్నల వేదవాక్యముల్
విన నొకనంక భోయును ♦ వింత మృదంగపు నాద్యవాదముం
గన నొకవైపు రాజులును ♦ కాల్బలమాదిగ భృత్యవర్గముల్
దసరఁగఁ బూలమాలికిను ♦ చాల్పుచు సీతవరించె రాఘవా॥ 21

మ॥ భువినిన్ గన్నులగప్పుకొందు మఱి నిన్ ♦ బూజంతఁ బుష్పంబులన్
స్తవమున్ జేయుచు సంస్మరింతు నిను, నీ ♦ సంసారభారంబు, నే
లవమేని భరియింపఁజాల నవనిన్ ♦ లావణ్యజాలా సదా
యవలీలం గనుమోయి దీనునిఁ నా ♦ హృదంబునన్ రాఘవా॥ 22

మ॥ సిరులంగోర రవంతయేనియును నీ ♦ సేవారతి మాన నేఁ
దిగుగన్ జాలను దీర్ఘయాత్రమతి నే ♦ దేశంబు నోతండి ని
న్నెఱుంగం గోన నెందులేవు భువిలో ♦ నెందెందు నీవేగదా
పరమాత్మా నను పాపినఁచు మదిలో ♦ భావింపకో రాఘవా॥ 23

చ॥ ధనమును గాన్కవెట్టగను ♦ ధన్యుడగాను, రథంబులీయ ని
ర్ధనుడను, రత్నరాసుల ము ♦ దంబుననీయ నకించనుండ వా
హనముల నీయజాల గరు ♦ కాకర నోయమె పూలొయాకులో
సరస్థలంబులో యిడంగె ♦ జాలదు భక్తసతంబు రాఘవా॥ 24

చ॥ తపములు చేయజాల రు ♦ తస్వేచామః జేయజాల, నే
జపములు చేయజాల నిల ♦ సద్గతి నిన్ను మనంబులొపలసీ
సింహుత నిల్వజాల రు ♦ గోచెదవంచును జిత్తిమందు నే
నెపుడును నీదుపాదము ల ♦ హీనగతి భజియింతు రాఘవా॥ 25

చ॥ కలిమికి నేడ్వ, భోగముల ♦ కై వెడఁజెందను, బండ్లితుండఁగా
గలంగ జయంబునోరను ను ♦ ఖంబులకై వలసంశఁజెంద, వి
ద్యలకయి చింతనొందఁ బర ♦ తత్సవిచారణసేయుబుద్ధి కా
వలయునటంచుఁ జింతలెద ♦ స్వాంశమునందున నెప్పు రాఘవా॥ 26

ఉ॥ చూచి ముదంబుఁ జెందుటకు ♦ బొక్క ముగాఁగను నేముదాన, సిం
హాచల మంగళాచల శు ♦ భాచలసీమలఁ జేరజాల, భ
ద్రాచల మేగజాలను మ ♦ దాత్య నటించెద నెల్లయాత్మలం
గాచుచునుంటివంచు దిరు ♦ గం ౭ నిలేదనియెంచి రాఘవా॥ 27

మ॥ మునుగంజాల నదీనదంబుల జగ ♦ న్మూర్తి స్వరూపా మర్డ
కినుకంజెందకు మూఢభక్తు నెడ, నెఁ ♦ గీర్తించు నీదీనుని
గనుమా రిన్నకునూరుబోలె ఖ్మితి నఁ ♦ గాపాడి రక్షింపుమా
ధనమున్నోర మఱేదిగోరఁ దలఁతు ♦ త్వత్పాదముల్ రాఘవా॥ 28

మ॥ పలుమారుఁ నినుబిల్వ నుల్లమున కో ♦ పంబొల్లకే చల్లఁగ
న్పలుకాడం దలపూనుమయ్య యమృత ♦ ప్రియంబులొవాక్కులం
జిలుకల్ పల్కులవోలె జిత్రమగుచుఁ ♦ శ్రీరామ సేనామముం
దలఁచు బుల్కులుపుట్టుమేన, నినునే ♦ ధ్యానింతునో రాఘవా॥ 29

ఉ॥ ఎందఱు పుట్టలేదిల మ ♦ తెందరు గిట్టగలేదు భూస్థలిన్
సందులఁగియుండినను ♦ సౌధశిఖాగ్రములెక్కి డాగినం
దుందిలభీకరాభటిని ♦ దుగ్ధపును మృత్యువు యేరినై న మా
యందెలియంగ జాలరు ♦ మహామహ్మలైననుగూడ రాఘవా॥ 30

ఉ॥ చల్లని పిల్ల తెమ్మెగల ♦ చందురు వెన్నెల వన్నెమీఱఁగా
నల్లన పిన్నతమ్మల క ♦ పారసుబోధలసల్పు రామ నీ
వొల్లక రాజ్యసంపదల ♦ నోర్పుట కానల సప్తకప్తముల్
తుగ్గడఁగింఁగాదె యల ♦ దుష్టుని రావణుఁ పీరరాఘవా॥ 31

ఉ॥ తల్లియుఁ దండ్రియుఁ గురుడు ♦ దైవము సర్వము నీవెయంచు నా
యుల్లమునందు నెల్లపుడు ♦ నూరక యువ్విభులూరెదో జగ
త్సల్లిలితాత్మ భక్తుని హి ♦ తంపు కృతార్థునిగా కృపారసం
బెల్లనుజల్లి చల్లఁగను ♦ నెట్టులు జూతువో నన్ను రాఘవా॥ 32

ఊ॥ మును నీమంత్రమహత్వతత్వమున నే ♦ మోక్షంబు ప్రాప్తించి రా
మునులుఁ దేవగణంబులుఁ మఱియు నీ ♦ ముఖ్యంపు సద్భక్తులుఁ
• నినుజేరంగనినారు పుణ్య మహాహా ♦ నీమంత్రరాజంబు నే
ననయంబుఁఁదియింతు మోక్షమిడుమో♦యానంద శ్రీరాఘవా॥ 33

ఊ॥ ఎట్టి పురాకృతంబొగద ♦ యీవు కబీరుని భక్తిమెచ్చి చే
పట్టుచు మోక్షమిచ్చిన యు ♦ పాయమెఱుంగఁగఁగోరి దివ్యమా
నట్టి సుమంత్రరాజము కృ ♦ తార్థునిజేయఁగఁజాలు నెద్దియో
గట్టిగ తెల్పి భక్తసము ♦ ఖంబున జేర్చుము నన్ను రాఘవా॥ 34

ఊ॥ అవతారంబుల బెక్కుఁ దాల్చితివి నీ ♦ వాద్యంత శూన్యండవై
భువనాధారుడు నిర్గుణుండునగు ని ♦ న్భూషింప నాశక్యమే
యవలోకింపు భయార్తరక్షకుఁడ వం ♦ చానందముంజెంది నిన్
సవముంజేయుదు సాగిమి నీవనియె నా♦సాంతంబునన్ రాఘవా॥ 35

- ఉ॥ ఏనెవియేనిఁ దప్పుల న ♦ హీనత నల్పితినేని దైవమా
దీనుఁడఁ వానినెన్నకుము ♦ దీనజనావన భక్తప్రోషకా
మానని భక్తితత్పరత ♦ మానసమందున నిన్నునిల్పు నీ
వానిని నేనుగాన నను ♦ భక్తునిగా నొనరింపు రాఘవా॥ 36
- చ॥ దశరథరాజసూనుఁ డతి ♦ ధైర్య పరాక్రమ మూర్తియంచు
సీవశులయి చాలమంది ♦ మునివర్యులు నిన్ను నుతింపలేదె స
ద్యశమునుగాంచి తీవటు ల ♦ సంతముగా రఘువంశచంద్ర) నా
వశమగునా నుతింప నిను ♦ పాపవిగాళన వీరరాఘవా॥ 37
- ఉ॥ సీకృపలేనిచో నలుప నేర్చునె ♦ మానవుఁ డెట్టికార్యముం
బ్రాకట భక్తితత్పరత, ♦ బ్రాధవశాలికి మూలచూర్ణమా
నీకరుణా కటాక్షమున ♦ నేనొనగూర్తు నదెట్టి కార్యమే
సాకుము గన్నదండ్రీ) మన ♦ సార భజంతునునిన్ను రాఘవా॥ 38
- ఉ॥ క్షీరము నీరముంగలియ ♦ క్షీరము వేలుగజేసి కోలగా
నేరువగల్గె హంసయన ♦ నీదయఁ గాంచుటజేసియేకదా
సారవిహీనమెయ్యదియొ ♦ సారవికాసమదేమొ కాంచు బ
ల్నేరుపు నాకొనంగుమని ని ♦ స్మృతిమాలెదనోయి రాఘవా॥ 39
- చ॥ సతతము రామనామ మృదు ♦ సంస్మరణంబుననే గదా, కబీ
రతిసుఖుఁడై తరించె మరి ♦ రంజిలు తారకనామ మంత్ర)మే
గతియనియెంచి గోపన వి ♦ కాసమునొండెను నీదు దానుడై
సతతము రావ రామయని ♦ శాంతిని గాంచెను పుట్టబుట్టు, నే
నితరులగొల్వవోయి భజి ♦ యించెద నిన్నె దయాభిరాఘవా॥ 40
- ఉ॥ అంతములేక యీపుడమి ♦ యందు సదేవనిగా జనించుచున్
చంతలగుండిచీకున న ♦ పారవిచార మహంబురాశి న
శ్రాంతము మున్గియుండుటను ♦ శాంతివిహీనుడ పాపకర్ముడన్
సంతత భక్తితో గొలువ జాలిన ♦ ధన్యుడనాదు రాఘవా॥ 41

చ॥ భరతుడు నీదుపాదుకలు ♦ భక్తిమెయి శిరమందుదాల్చి, తా
నిరతము రామరాజ్యమని ♦ నిర్మలభక్తిని నిష్ఠపించుచు
కరముల మ్రొక్కుచుండి కల ♦ కాలము భక్తిని వెల్లడించుట
స్థిరమగు కీర్తిగాంచెగద ♦ శ్రీరఘువంశ స్థపాల రాఘవా॥ 42

ఉ॥ కన్నులగట్టినట్లు నిను ♦ గాంచెడి భాగ్యమింకెన్నడబ్బు నీ
కన్నను వేఱువైవమింక ♦ గాననటంచును సమ్మియున్న నీ
కన్నకుమారు నీపగిది ♦ గానకయుండుట ధర్మమానె యా
పన్నశరణ్య సద్గుణ వి ♦ భాసిత దీనశరణ్య రాఘవా॥ 43

ఉ॥ పిన్నతనంబునుండి కడు ♦ ప్రీతిని పూజలు సల్పితయ్య యే
పున్నె మెఱుంగనయ్య నిను ♦ పూజ్యుడవంచు దలంచితయ్య నే
యన్నె మెఱుంగనయ్య యింక ♦ నేగతిజూపెదవయ్య తండ్రి, యా
పన్నుడ దీనుడ౯ ఖలుడ౯ ♦ బాపిని దోపిని నేను రాఘవా॥ 44

ఉ॥ అందెలు గజ్జెలుం బదము ♦ అందునఁ గల్గునస్త్రాగఁ నత్తరి
బండుగు తెల్లరుంగని సె ♦ బాసని పొంగ ననుండుబిడ్డ, యో
నందన ; రార రామయని ♦ నల్వుగఁ బిల్వగ నార ! యాదశ
స్యందను భాగ్యమేమనుచు ♦ నాడగవచ్చునుజూడ రాఘవా॥ 45

శా॥ ప్రేమి యాగముగావ రమ్మనుచు దా ♦ బిల్వ ధనుష్పాణివై
సౌమిత్రిఁ వెనువెంటబెట్టుకొని స్వే ♦ చ్ఛంబోయి బల్ రాక్షస
స్తామంబుఁ వెసఁగూల్చి తండ్రిపనుపుం ♦ జొక్కంబుగాదీర్చి వి
శ్వామిత్రుం బరితృప్తుజేసిన నిను ♦ స్వర్ణింతునో రాఘవా॥ 46

మ॥ కొమరుల్ లేరని కుంది దాశరథి నీ ♦ కుం దల్లియై పిల్లఁడా !
యమరుల్ వచ్చిరి నిన్నుజూడ నిటుర ♦ మ్మొచెమ్మెగొసల్య, పి
ల్చిముదంబందఁగ నెట్టిసద్వృత్తము లో ♦ లింజేసి శాపాందె నో
రమణీయామలనీలదేహ వరదా ♦ రామప్రభో రాఘవా॥ 47

మ॥ కడువంబోయెడువేళ నిచ్చలును నా ♦ గుంజెందగా బోవుచో
నుడువంబోయెడు నప్పు కార్యములయందున్ ♦ ముచ్చియున్న ప్పాడున్
సడువంబోయెడువేళ ద్రావునఘాటన్ ♦ సత్సాగమందుండినన్
విడువక తావకనామ మిత్రులము ♦ నివ్వశ్వప్రభూ రాఘవా॥ 48

చ॥ ఎఱుంగక యెన్ని జేసితిన్ ♦ ము ధిచేతలమందు ఘోరమా
దురితపుఁ గార్యజాలములు ♦ దుష్టమతికే గడు నెన్ని పాపముల్
దొరకొనిచేసిలో యెఱిగి ♦ దుచ్చుఁడిటంచుఁ డిలుపబోక యే
తెఱుగునఁ బుత్రభావమున ♦ దేల్పెనో సనువు రాఘవా॥ 49

ఉ॥ డంబముకల్గి నిన్గలుచు ♦ లక్ష్మణులందుఁ చేర నెల స
వ్యంబగు భక్తిచేత నన ♦ యంబునుగొల్పెనె ప్రానుమూర్తి నె
య్యంబున నన్నబోవవె ♦ మహాత్మా మాచితదృష్టి వి
శ్వంబున నిన్ను బోలెడు ♦ ప్రశస్తపు వేలుపులేని రాఘవా॥ 50

మ॥ నినుపూజింపని చేయి మొండికదా ♦ నిక్షేప్తముల్బూడగా
జనకున్నట్టిపదంబు సొట్టది నినున్ ♦ సంహార మొప్పార జూ
డిని కన్గొడ్డిది నీ చరిత్రములు వే ♦ డ్కల్ మోహగాఁ నాలకిం
పని కర్ణంబు గనుంగొనఁ జెప్పితి ♦ పాడియ్యెను రాఘవా॥ 51

ఉ॥ చక్కెరకన్న ద్రాక్షపుర ♦ సాయసవర్ణముకన్న పాయసం
బక్కజమైన చక్కెరగు ♦ నన్నముకన్న మధుద్రవంపు పెం
జెక్కులకన్న నీదయిన ♦ శ్రీకరనామరసాబు ధారుణిన్
మిక్కిలి రుచ్యమైనదని ♦ మెక్కెద మక్కువతోడ రాఘవా॥ 52

చ॥ విలిచినయంతఁ జేరువయి ♦ భీతిదోలించి తరింపజేయగా
దలచెదు నీమభక్తులకు ♦ దైవమవన్నను నీవెకావె నా
తలపున నెల్లకాలము ము ♦ దంబున నిల్చి ముముక్షుమార్గముల్
గలిగెడినట్లుచేసి, నను ♦ గావుము ధన్యుడనాదు రాఘవా॥ 53

॥ అపదకల్గినప్పుడు భ • యంపడి పోవుము నన్నటంచు సం
తాపిమతాచు వేడెదరు • దాసులునారలుగారు, సౌఖ్యసం
దీపితవృత్తినున్నయెడ • దేవుడవీవని కొల్చునట్టి వా
రే పరికింప భక్తులు హ • రీ జగమందు నరేంద్ర రాఘవా॥ 54

॥ బీజమునందుగూఢముగ • వేల్పును మ్రోనును కొమ్మలన్ మహా
వ్యాజదళంబులున్ సుమ ఫ • లాదులుఁ జక్కగనొప్పనట్టి పెన్
భూజము నేమహాత్ముడు ప్రి • భూతముగా నొనరించునట్టి ను
త్తేజముగల్గు దేవుడవు • దేవ నిను న్నుతియింతు రాఘవా॥ 55

॥ అనువుగ శుక్లశోణిత స • మాగమసంగతిఁ బిండమందునం
దనువును, సంగముల్, వపయు • నాడులు, గోళ్లును కేశముల్ ముదం
బున గలుగంగఁజేయుచును • బుద్ధియు వృద్ధియుగూర్చి మానుషం
బనువడసేయునెవ్వడు • గృహత్తత నాతడవీవె రాఘవా॥ 56

॥ మేడలు మానవప్రతితి • మేకొని వాసముచేయనిచ్చి, పె
న్నాడులు పక్షికోటికి గ • నుంగొననిచ్చి, మహీజంక్షికిం
దోడుగ సేలయిచ్చి పరి • తోషమునం భవదీయ లీలలన్
వేడుకమాకుఁ జూపెదవు • విశ్వమునందున నీవు రాఘవా॥ 57

॥ నీనామంబు మహాపథంబు మఱియున్ • నీ నామమంత్రంబు వి
ద్యానంద ప్రమదంబు మానవులకయ్యా • రే మరింకేదియుం
గానరాదు వృధాప్రిగల్భముల వా • క్యశ్రౌతి హెచ్చించి హా!
నేవేప్రిజ్ఞానంచు మూఢుడు నినున్ • నిందించునో రాఘవా॥ 58

॥ ఎవనిచోత్రి లోకముల • కెల్లను జ్ఞానముగల్గజేయునో
యెవని లోకానందంబు ల • వెల్లను ధన్యత సందఁజేయునో
యెవని మహాప్రభావ ముద • యింపఁగఁజేయు మహోన్నతత్వ మా
ప్రవిమల దేవదేవు నిను • బ్రస్తుతిజేసెదనెప్పు రాఘవా॥ 59

శా॥ వేలున్లక్షలు నీ కలంకృతులుగా ♦ వెచ్చించె నా రామదా
సాలిన్ దానను కొద్దియేనియును న ♦ య్యో చేయఁడి రామదా
సేలాయందువో యేమొ పద్యసమితి ♦ హేలాగతి శబ్ద హృ
ద్యాలంకారము లెన్నియేనియును జీ ♦ యంజాలెనో రాఘవా॥ 60

చ॥ చెరఁబడి రామదానతఁడు ♦ శ్రేష్ఠతగాంచినవాడటంచు వా
విరిసఁటె రామదాను నని ♦ వెంగలికార్యము లాచరింపఁగా
దొరకొన బెబ్బులింగనుచుఁ ♦ వోడుగ వాతల నక్కపెట్టకొ
నరుగుటగాదె యాతనికి ♦ నాతడె సామ్యముజూడ రాఘవా॥ 61

చ॥ పిలిచినయంత వచ్చి కడు ♦ వేడుకతోడను రామదాసుతోఁ
బలికితివంట దేవ ! తల ♦ పం గలనైనను నాకు నీమ మం
గళకరరూపముం దగఁ జొ ♦ కాఱముగాగను జూపి మోదముం
గలుగఁగఁజేయరాదె సుము ♦ ఖంబుగ వాకొనరాదె రాఘవా॥ 62

చ॥ ఒకనికిఁ బాలయందు మఱి ♦ యొక్కనికిఁ దధియందుఁ దక్కిమం
దొకనికి నిష్ఠముండుగతి ♦ నుర్విజనంబులు శంభు వాయువు
త్రోకుని, మహమ్మదుఁ ఘనుని ♦ గ్రైస్తవదేవుని కొల్తు రేను నీ
వాకఁడవె యెల్లవేల్పులను ♦ నూహ నుతించెద భక్తి రాఘవా॥ 63

శ॥ జన్మములెన్ని జేసినను ♦ శాస్త్రములెన్ని పఠించియున్న నిం
కెన్ని సుధర్మకావ్యము ల ♦ పీఠనగతి రచించియున్నను
నిన్ను భజింపకుండిన గ ♦ ణింప నొకండునులేడు సర్వసం
పన్నత మోక్షమియగ క్ష ♦ మం దగుదీవు తలంప రాఘవా॥ 64

శ॥ హవ్యము దేవతాప్రతికంతకు ♦ మోదమునిచ్చు జూడఁగాఁ
గవ్యము సత్ప్రిత్యవ్రాసర ♦ కాండము నంతయు దృప్తిజేసెడు
ద్రవ్యము మానవాళికి ను ♦ ఖంబునొసంగును తద్విధంబుగా
శ్రావ్యముఁగొల్పు భక్తులకు ♦ స్వామి భవత్స్మరణంబు రాఘవా॥ 65

ఉ॥ అన్నములేక కొంతతడ ♦ వాగంగవచ్చును, నీరులేమిని
గొన్నిదినంబులుండనగు ♦ గోరికమీఱంగ నీదునామముం
గ్రన్నన సంస్కృంప కొక ♦ నాడును భక్తుడు నిల్వజాలఁ డా
పన్నశరణ్య యెంతటి ♦ భావము దాననెసంగు రాఘవా॥ 66

ఉ॥ సుందరమందిరంబులు న ♦ సుంధరఁ బెక్కులు కల్గనేమి సం
క్రందన వైభవంబు త్రిజ ♦ గంబులఁగల్గిననేమి విద్యలం
బొందుగ నెందుఁబెద్దయ్యు ♦ వోలఁగనుండిన నేమి నీ సుధా
స్యంద సునామ సంస్మరణ ♦ నాడటబొందకయున్న రాఘవా॥ 67

మ॥ హనుమద్భక్తుని ప్రార్థనంబులను నె ♦ య్యంబొప్పుగా వించు నా
వినుతులే మూలకుఁ దోయిబోకుమల యు ♦ ర్వీజా ప్రసంగంబునం
గనుమోడ్పుంగొని నాదుప్రార్థనములఁ ♦ గర్ణంబులం బెట్లకుం
డిన దేవుండవుగాక నన్మనుషు ♦ మంటి న్జ్వాసకీ రాఘవా॥ 68

ఉ॥ పాద్యము, నాననంబు సుమ ♦ వర్గము, నాచమనంబు, మేటి నై
వేద్యము, వీషీయంబు సర ♦ విదర ధూపము దీపముఁ మహా
హృద్యపు వస్త్రయుగ్మమును ♦ నిచ్చి నయంబునఁ బవ్వళించు చో
బాద్యములుం బయస్సులు ద ♦ గ్గ సమకూర్చెద నీకురాఘవా॥ 69

ఉ॥ మానుగ దేహరక్షణ స ♦ మంచిత ఫక్కినినేయఁదే తను
త్రాణము మస్తకంబును ది ♦ రంబుగఁ గావగనుండదే శిర
స్త్రాణము ; తద్విధంబునను ♦ బ్రాణములన్నిలుపంగ భక్త సం
త్రాణుడవీవె లోకమున ♦ దాశరథీ జగదీశ రాఘవా॥ 70

శా॥ జన్ముఁ భక్షణసేయు మక్షికమునం ♦ జంగోరునే మంచపం
డ్లన్నిత్రంబు భుజించు చిల్క కుణాపా ♦ న్నంబుందినంబోవునే
వెన్నఁ మెక్కిడు మానవుండు తినునే ♦ పిప్పంబు, నిష్టారుతిఁ
నిమ్నంగొల్చెడు భక్తుఁ డన్యసురలఁ ♦ నేవించునే రాఘవా॥ 71

ఉ॥ పిల్లల తప్పుమాటలకుఁ ♦ బేర్చినిచెందునుగాని తండ్రి, రా
నొల్లనివాఁడటంచుఁ దన ♦ యుం బడదోయునె, యంకమందునఁ
మెల్లనఁజేర్చి లాలనము ♦ మేదురభంగికొనర్చు, నీవు న
ట్లులములోన, నన్నును మ ♦ హోజ్వలరీతిఁ దలంపు రాఘవా॥ 72

ఉ॥ ఊహలులేని పద్యమును ♦ నూటసృజించి యారుగాయయుఁ
మోహములేని సంగమము ♦ ముద్దులుఁబని మొద్దుబిడ్డయుఁ
సాహస మింతలేని భట ♦ శౌర్యము బిడ్డని కించుకేనియుఁ
దోహదమిని స్తన్యముఁ గ ♦ నుంగనలేని శిరంబు నీదుపై
సీహనుబెట్టకున్న నరు ♦ వృత్తియు వ్యర్థముగాదె రాఘవా॥ 73

చ॥ చమర మృగంబుఁజింపి తగఁ ♦ జామరముఁ వచియింప నీకు వం
శములునుగొట్టి చప్పురము ♦ నల్పంగబోను పశుప్రకాండముం
దమినుడియించి నీకయి ము ♦ దంబున యజ్ఞము సేయబోను, వా
దమునకుఁబోను నీనిలను ♦ జై వము కావనుపట్ల రాఘవా॥ 74

ఉ॥ ఎవ్వనిచే జగంబు సృజి ♦ యింపగ నయ్యెనో వృద్ధిబొందఁగా
నెవ్వనిచేతనయ్యె హరి ♦ యింపగ నెవ్వనిచేతనయ్యెనో
య వ్వర దేవదేవుడు మ ♦ హాత్ముడు రాముడె వీవటంచు, నా
మవ్వపు చిత్తమందున న ♦ మస్కృతితో భజియింతు రాఘవా॥ 75

చ॥ గమనము లేకయున్న తుర ♦ గంబును, మానముగాచుకోనిదా
రమాణియు, సంగరంబునఁ ది ♦ రంబుగ నిల్వనిబంటు, సత్య వా
దమునొనరింపజాలని బు ♦ ధప్రవరుండును, సీమహత్వముఁ
క్షమనెఱుంగంగలేని సర ♦ కాండము వర్ధమునుమ్ము రాఘవా॥ 76

చ॥ స్వజనములేని దేశమును ♦ సాధుజనంబులులేనియూరు నా
త్మజు లరయంగఁ గుఱిమ్మరని ♦ మండిరముఁ సతతంబు, జక్కఁగా
నిజమును బల్కనట్టి సర ♦ ణింగొనియున్న రఘు నీదు స
దృఙ్మతములేని కాలమును ♦ వర్ధము జూడగ నెందు రాఘవా॥ 77

ఉ॥ ఎందరు కావ్యరాజముల ♦ హీనమతిఁబొనరించి నీకు, బెం
పొందగ నంకితంబులిడి ♦ పూర్వులు నివృత్తివారు నొప్పగా
నందుల నేనొకండ గల ♦ నంచు బయల్పడుచుంటి భక్తియే
యిందుకు హేతువంచు గణి ♦ యింపు కపిందుగ్గడగాను రాఘవా॥ 78

ఉ॥ తీగలులేని వల్లకియు ♦ దీపములేని గృహంబు కొమ్మలఁ
పాగని భూమిజాతమును ♦ చంద్రుడులేని నభంబు చక్కనౌ
రాగములేని స్నేహము ని ♦ రర్థకములే నినుగొల్వకున్న వి
ద్యాగణిమంబు వ్యర్థమగు ♦ దాశరథీ సురవంద్య రాఘవా॥ 79

చ॥ నృపతులనేవ దుర్భుము ♦ నేరుపుమీరఁ జరింతునన్నఁ ద
త్కృపనెడనేయనెందరొ స ♦ హింపక నేరములెత్తి చెప్పఁగా
నెపుడును గాచియుండెద ర ♦ హీనజగత్ప్రభు నిన్నుగొల్పినఁ
దనసులు భక్తులు సురలు ♦ న్యాయవిధి వినుతింతు రాఘవా॥ 80

చ॥ యలు కిరినంపు వస్తువుల ♦ భక్షణచేసెడువేళ కుత్తుకం
• బలబలఁ బోవునడ్డక స ♦ మస్తము నీరును దాగఁ బోవుచో
నలుసొకఁడడ్డమైన గర ♦ నాశముఁ జుట్టితెమల్పనీడు, తు
చ్చునీటు నేసినం గలియ ♦ జూడరు, సజ్జను గప్పపెట్టినఁ
నిలువగనీడు లోకమట ♦ నిన్నెదిరించినపట్ల రాఘవా॥ 81

చ॥ అపకృతిసేయ లోకిముచు ♦ నందఱుఁ బెద్దలు, మేలుసేయఁగా
విపుల నొకండు జాలఁడు నృ ♦ విచేషపుంటిని గంటుసేయు గా
థపుడనువల్లి జీల్పఁగఁ గ ♦ డంగునె యీగ, మహోపకారమే
నపకృతియే నొనర్చు దగి ♦ నట్టిడవీవ తలంప రాఘవా॥ 82

మ॥ అదిగో బెబ్బలి యన్నదోడ యిదిగో ♦ యంచుఁ వంచితృద్ది యొ
ప్పిదమోకాదో మదిందలంపరు కదా ♦ విశ్వంబునఁ భూనపుర,

కుదురా భక్తఁడైతండటన్న నితఁడే ♦ గోవిందుఁడం ద్రందఱం
దుదిశాసింపఁగ నీవెయందఱికి ♦ నిండుంబెద్ద శ్రీరాఘవా॥ 83

శా॥ నే నేమిచెడు వానినెన్నడయిన్ ♦ నిందించి లోకంబునన్
వాసింగాంతునె, గొప్పవాఁడనుచుఁ జె ♦ ప్పూర్వోక్తినైన నే
దోసంబాడిన నద్దియంతయును జెం ♦ దున్సన్ను, నిక్కంబు నీ
దాసుండం, బరులన్ భజింపగనుదే ♦ వైవాలనో రాఘవా॥ 84

చ॥ సరపతి చిత్తమెక్కఁగ ఘ ♦ సంబుగ నేవనొనర్పు, వానినిన్
మరణముఁ జెందుదాక గరి ♦ మంబుగ నన్న మొసంగిపోవు, ని
న్నిరతము భక్తితోడ గమ ♦ సించి భజించిన జీవమంబులం
బరగెడినప్పుడుం బిదప ♦ బాగుగఁ బోతువుగాదె రాఘవా॥ 85

మ॥ అఘముల్ పెక్కలుజేసి యొక్కపరి రామా ♦ యన్నసర్వాఘముల్
లఘుతం బోవునటండు, నే శతక లీ ♦ లన్ నూఁబర్యాయముల్
రఘురామా నిను రాఘవా యనుచుఁ జే ♦ రంగల్లితిం బుణ్యమెం
త ఘనత్వంబుగనిచ్చి ప్రోచెదవా మో♦దంబొప్పుగా రాఘవా॥ 86

చ॥ నిను నుతియించుపట్టను మ ♦ నీషినిగాక సప్రసలాప వ
ర్తనమున నేమిపల్కినను ♦ దప్పఁగ గైకొనబోక భక్తిలో
మునిగిన వాడటంచుఁ దల ♦ పోసి ననుం గృపఁ జూడకున్నఁ బా
వనుడను గానునీకుఁ దగు ♦ భక్తుడగాను తలంప రాఘవా॥ 87

ఉ॥ చిత్తమునిందు నీవయినిజేర్చిన పద్య ♦ శతంబు, నీప్రజో
త్పత్తి సమంబునందున ము ♦ దంబునఁ బూర్ణనిజేసినాడ, శే
కెత్తఁగ నీదుభక్తులను నె ♦ మ్మెనుజేరిచి నన్ను బోధింపగా
నిత్తరి వేడుచుంటిని మ ♦ హీతలమందున నిన్ను రాఘవా॥ 88

చ॥ పరమగు దుగ్గిరాల కుల ♦ వార్ధి జనించిన రామదాసు, నాఁ
బరగ్గాఁగి వేరివాడ సుత ♦ వత్సలుడైన ప్రసాదరావు మం

తిరియును లక్ష్మీదేవియును ♦ దీరుగఁగన్న ద్వలములు,
నిరతము నీపదాబ్జముల ♦ నే మదిగొల్పెడివాడ రాఘవా॥ 89

ఉ॥ మంగళ మచ్యుతాంశభవ ♦ మంగళ మద్భుతదివ్య విగ్రహా,
మంగళ మంచితోరు శర ♦ మంగళ మార్యజనావనప్రభా,
మంగళము ల్లసచ్ఛరిత ♦ మంగళమో ధరణీంద్ర భూషణా
మంగళమీశ మంగళము ♦ మంగళమెంతయు నీకు రాఘవా॥ 90

రాఘవ శతకము

సంపూర్ణము.

ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಶ್ವರ

SL No. 457

13418

